

ESKİÇAĞ ÇUKUROVASI'NIN HALKLARI (M.Ö. 3000 - 500)

Muhammed Fazıl HİMMETOĞLU*

Özet

Çukurova bölgesi iklim bitki örtüsü ve sahibi olduğu su havzalarıyla oldukça verimli bir arazidir. Bu nedenle en eski devirlerden itibaren yerleşim alanı olarak kullanılmıştır. Anadolu tarihi kadar dünya tarihi için de önemli olan Çukurova bölgesinde birçok kadim halk yaşamıştır. Bu halklar yalnız Çukurova tarihi için değil Anadolu hatta dünya tarihi açısından mühim yer tutarlar. Bu çalışmada Çukurova bölgesinin en eski devirlerdeki sakinlerinden bahsedilecektir. Tarihi seyir içerisinde Anadolu'da gözlemlenen etnik çeşitlilik Çukurova bölgesinde de kendini göstermiştir. Özellikle *Ege göçleri* ve *Arami göçleri* ile oldukça zengin bir demografik yapıya bürünen Çukurova bölgesi Asur tesiri altında kalsa da kendine has bir kültür birliğine ulaşabilmiştir. Çukurova bölgesi bu özelliği ile oldukça erken dönemlerde dahi oldukça kozmopolit bir kimliğe sahip olmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Kilikya, Kizzuwadna, Ege Göçleri, Aramiler, Luwiler*

THE PEOPLE OF PREHISTORIC CILICIA (ÇUKUROVA) (B.C. 3000-500)

Abstract

The Çukurova region with its conducive climate, flora and water basin, is quite a fertile region. Therefore, it has been inhabited since the ancient times. Many ancient people lived in this region which has been important for world history as much as for Anatolian history. These people had an important role not

* Yrd. Doç. Dr., Osmaniye Korkut Ata Ünv., Tarih Bölümü Öğretim Üyesi
e-mail: mfazil@osmaniye.edu.tr

KAYNAKÇALAR

- AKURGAL, Ekrem, *Anadolu Kültür Tarihi*, Tübitak Yayın Komisyonu, Ankara, 2005
- , Ekrem, *Anadolu Uygarlıkları*, Net Turistik Yayınları, İstanbul, 2000
- , Ekrem, *The Art of Hittites, Thamesand Hudson*, London
- ALP, Sedat, *Hitit Çağında Anadolu*, TÜBİTAK, Ankara, 2000
- CASABONE, Oliver, *Kilikya, Arkeo-Atlas, Son Tunç Çağından Helenistik Döneme*, No 2012/1, s. 218-223
- GİRGİNER, K. Serdar, COLLON, Dominique, *Cylinder and Stamp Seals From Tatarlı Höyük, Anatolian Studies* 64, 2014, s. 59-72
- HAMILTON, Mark W., *The Past as Destiny: Historical Visions in Samzalad Judahunder Assyrian Hegemony, The Harvard The ological Review*, Vol. 91, No. 3, 1998
- HOUT, T. Van Den, *Hitit Krallığı ve İmparatorluğun Kısa Tarihi, Hititler*, Yapı Kredi Yayınları, s. 22-44
- KARAUĞUZ Güngör, *Boğazköy ve Ugarit Çivi Yazılı Belgelerine Göre Hitit Devleti'nin Siyasi Anlaşma Metinleri*, Çizgi Kitabevi, Konya 2002
- KINAL, Firuzan; SOMMER, A. Dupont: "LesArameens. L'orient Ancien Illustre N. 2, Librairie A.Maisoneuve, D.T.C.F. 13, Paris 1949
- KOZAL, Ekin, NOVAK, Mirko, *Sirkeli Höyük Çukurova'nın Stratejisi, Arkeo-Atlas, Son Tunç Çağından Helenistik Döneme*, 2012/01, s. 310-315
- KOZAL, Ekin, NOVAK, Mirko, *Sirkeli Höyük Çukurova'nın Stratejisi, Arkeo-Atlas*, 2010/01, s. 36-41
- KÖROĞLU, Kemalettin, *Demir Çağında Ön Asya ve Urartu Krallığı*, Aktüel Arkeoloji, Kasım-Aralık, No/30, 2012
- LANSBERGER, Benno, *Sam'al, Studienzur Entdeckung der Ruinenstaette Karatepe, Erste Lieferung*, Ankara, 1948
- LEBRUN, Rene, *Luwı Kültürü, Arkeo-Atlas*, No 2012/1, s. 256 Yayınları, Ankara 2001
- MEMİŞ, Ekrem, *Eskiçağ'da Mezopotamya*, Ekin Kitabevi, 2007
- MİLLER, Jared L., *Hititler Döneminde Anadolu'da Halklar ve Diller*, Hititler, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2013, s. 120-131
- ÖZÇELİK, Nazmi, *İlk Çağ Tarihi ve Uygarlıkları*, Nobel Yayınları, Ankara, 2006
- PİTARD, Wayne T., *Arameans, Anatolia, Syria-Palestin, Egypt*
- RAMSAY, W. M., *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, Çeviri: Mihri Pektaş, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1960, s. 426
- SPEISER, E. A., *Ethnic Movements in the near East in the Second Millennium B. C. The Hurrians and Their Connections with the ?abiruand the Hyksos, The Annual of the American Schools of Oriental Research*, Vol. 13 1931 - 1932 s. 1-54
- TEKOĞLU, Recai, *Anadolu'nun Dilleri, Arkeo-Atlas Son Tunç Çağı'ndan Helenistik Döneme*, 2012/1, s. 162
- ÜNAL, Ahmet, *Hitit İmparatorluğu'nun Yıkılışından Bizans Dönemi'nin Sonuna Kadar Adana ve Çukurova Tarihi, ÇÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (Eds: K.S.Girginer - F. Erhan) Cilt 15, Sayı 3 (Arkeoloji Özel Sayısı) 2006 s. 72
- ÜNAL, Ahmet, GİRGİNER, K.Serdar, *Kilikya-Çukurova, En Eski Çağlardan Osmanlılar Dönemine Kadar Kilikya'da Tarih, Tarihi Coğrafya ve Arkeoloji*, Homer Kitabevi, İstanbul 2007